

การพัฒนา รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

DEVELOPMENT OF A SUPERVISION MODEL TO ENHANCE INSTRUCTIONAL
MANAGEMENT COMPETENCE FOR PRE-SERVICE TEACHERS IN THE FACULTY OF
EDUCATION, PHUKET RAJABHAT UNIVERSITY

สมเกียรติ ลัจจารักษ์^{1*}, นิพนธ์ บริเวรณันท์² และ อัจฉราพรรณ พุ่มพกา³
Somkiat Sadjarak^{1*}, Nipon Boriwatanan² and Aujcharapun Phumpaka³

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 21 ม.6 ต.รัษฎา อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000 ประเทศไทย

^{1, 2, 3}Phuket Rajabhat University, 21 Moo 6, Tambon Ratsada, Maung, Phuket 83000 Thailand

*Corresponding author E-mail: toldrak@hotmail.com

(Received: 15 Feb, 2025; Revised: 15 Jun, 2025; Accepted: 16 Jun, 2025)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และ 3) ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2567 สาขาวิชาเอกต่าง ๆ จำนวน 55 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน ครูที่เลี้ยงวิชาเอกละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน อาจารย์นิเทศก์วิชาเอกละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 20 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวิเคราะห์เอกสาร แนวคำถามในการสัมภาษณ์ คู่มือการนิเทศ แบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต “SKS Model” ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ เงื่อนไขของการนำรูปแบบไปใช้ ปัจจัยสนับสนุน วิธีดำเนินงาน และผลลัพธ์ 2) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ “SKS Model” สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ และ 3) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ “SKS Model” อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนา, รูปแบบการนิเทศ, นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏ

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. กลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of this research article were to: 1) develop a supervisory model to enhance instructional competence, 2) implement the supervisory model to enhance instructional competence, and 3) evaluate the satisfaction levels of pre-service teachers regarding the use of the model. The research was conducted among pre-service teachers enrolled in the Faculty of Education at Phuket Rajabhat University. The target group consisted of 55 pre-service teachers from various majors who undertook their teaching practicum during the second semester of the 2024 academic year, 20 school administrators, 22 mentor teachers (two per major), 22 university supervisors (two per major), 20 school board representatives, and five subject-matter experts. All participants were selected through purposive sampling. The research instruments consist of a document analysis form, an interview guide, a supervision handbook, an instructional competence assessment form, and a satisfaction evaluation form. The data were analyzed using the mean (\bar{x}) and standard deviation (S.D.).

The findings revealed that: 1) The supervisory model for enhancing instructional competence, referred to as the “SKS Model,” consists of guiding principles, objectives, key components, implementation conditions, supporting factors, operational procedures, and expected outcomes. The instructional competence of pre-service teachers significantly improved after the implementation of the SKS Model. and 3) pre-service teachers expressed a high level of satisfaction with the “SKS Model” for enhancing instructional competence.

KEYWORDS: Supervisory Model Development, Pre-service Teachers, Instruction Competence, Faculty of Education, Rajabhat University

บทนำ

ครูคือผู้ที่ทำหน้าที่สอนให้ศิษย์เกิดความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม ทำประโยชน์ให้แก่ สังคมและประเทศชาติในอนาคต อาชีพครูจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติมาตั้งแต่ในอดีต ผู้ที่เป็นครูจึงต้องรับภาระหน้าที่ต่อสังคมและชาติบ้านเมือง อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะถ้าหากครูปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อสังคมและชาติบ้านเมือง และประเทศชาติได้ ด้วยความสำคัญของครูซึ่งเป็นวิชาชีพ ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติบ้านเมือง สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็ก เยาวชน และผู้คนในสังคมเป็นอย่างมาก ครูจึงต้องมีคุณลักษณะที่จำเป็นหลายประการ ซึ่งสิ่งที่จำเป็นที่สุดและขาดไม่ได้สำหรับครูนั้นคือการเป็นผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอน ครูต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี เพราะถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องมีทักษะในการสื่อสารกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องเป็นผู้มีเมตตาจิต มีความรัก ความห่วงใยผู้เรียน ซึ่งหากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วจะเห็นว่า ผู้เป็นครูนั้นต้องรับ ภาระหน้าที่ต่อสังคมและชาติบ้านเมือง หากผู้เป็นครู ปฏิบัติภาระที่ตนเองได้รับบกพร่อง ผลกระทบก็จะตกไปถึง ความเสื่อมของสังคมและชาติบ้านเมือง (Secretariat Office of the Teachers' Council of Thailand, 2019)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เป็นสถาบันผลิตครูที่มุ่งผลิตบัณฑิตครูให้มีสมรรถนะ ด้านต่าง ๆ รับผิดชอบ โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เครื่องมือการทดสอบ และประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่คุรุสภากำหนด (Secretariat Office of the Teachers' Council of Thailand, 2023) และตามแนวทางการผลิตครูในต่างประเทศ เช่น ในประเทศฟินแลนด์ที่เน้นผลิตครูที่มีสมรรถนะด้าน ความมั่นใจในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะทางปัญญา ทักษะการปฏิสัมพันธ์ และความสามารถ ในการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการสอน การศึกษาค้นคว้า และการเรียนรู้ ประเทศสิงคโปร์ เน้นการผลิตครูโดยใช้ โมเดล V3SK ที่เน้นค่านิยมหลัก (Values) 3 อย่าง และ

ทักษะ (Skills) ที่จำเป็น เช่น ทักษะการคิดเชิงสะท้อน ทักษะ การจัดการตนเองและผู้อื่น เป็นต้น ส่วนประเทศอังกฤษ ครูทุกคนต้องมีคุณสมบัติเป็นครูที่มีคุณภาพ (Qualified Teacher Status) เป็นครูที่มีความรู้และสมรรถภาพตาม มาตรฐานอันเกี่ยวกับเนื้อหาและหลักสูตร การวางแผน และการประเมินผล ยุทธวิธีการสอน และการพัฒนา วิชาชีพครูต่อเนื่อง (Office of the Education Council, 2017) จากผลการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต รุ่นปีการศึกษา 2563 ซึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตร 4 ปี โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และตัวแทนคณะกรรมการ สถานศึกษา พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครูควรได้มีการเสริมสร้างให้มีสมรรถนะด้านการจัดการ เรียนรู้ที่หลากหลายมากกว่าที่ปฏิบัติอยู่ นักศึกษายัง ขาดการวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผนและการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลใน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้ เรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ การดูแล ช่วยเหลือผู้เรียน รวมทั้งการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ของวิชาชีพอย่างเคร่งครัด โดยควรกำหนดรูปแบบหรือ แนวทางในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ นักศึกษาให้ชัดเจน และมีคู่มือการนิเทศให้ผู้นิเทศใช้เป็น แนวทางในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ไปในทิศทาง เดียวกัน (Teaching Profession Training Center of Phuket Rajabhat University, 2023)

ซึ่งในส่วนของสมรรถนะทางวิชาชีพครูนั้น สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (Secretariat Office of the Teachers' Council of Thailand, 2023) ได้กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ เครื่องมือการทดสอบและประเมิน สมรรถนะทางวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู ได้แก่ 1) สมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) สมรรถนะด้านความสัมพันธ์ กับผู้ปกครองและชุมชน และ 3) สมรรถนะด้านการปฏิบัติ หน้าที่ครูและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งการเสริมสร้าง สมรรถนะดังกล่าวให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูให้ดีขึ้นนั้น จะต้องอาศัยการดูแล นิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือ และสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความรักและ ความศรัทธาในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งที่ผ่านมามีพบว่า

รูปแบบการนิเทศน์ศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ยังขาดการทำงานร่วมกันของผู้นิเทศ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ขาดการสะท้อนผลการนิเทศ และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษานำไปพัฒนาและปรับปรุงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของตนเอง รวมทั้งขาดการติดตามผลความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ครูพี่เลี้ยงแต่ละคนมีวิธีการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่แตกต่างกัน ส่งผลให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูประสบความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่เท่ากัน (Teaching Profession Training Center of Phuket Rajabhat University, 2023)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เพื่อให้ผู้นิเทศซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีรูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ชัดเจน มีคุณภาพ และถูกต้อง นำไปนิเทศได้ในทิศทางเดียวกัน สามารถเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และดูแลให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถปฏิบัติงานใน

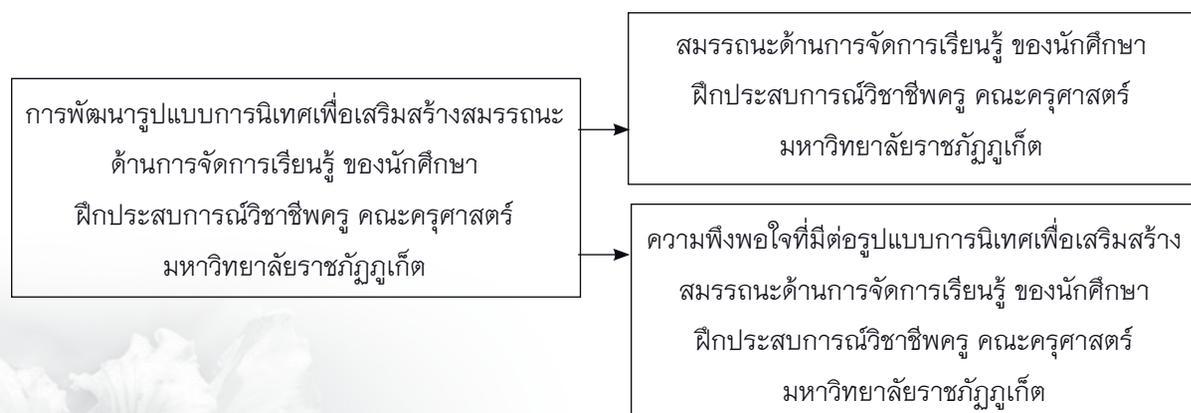
สถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและก้าวสู่วิชาชีพครูอย่างมั่นใจ เป็นครูมืออาชีพ เป็นครูสอนดี ถึงพร้อมด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างคนไทยรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพและเป็นอนาคตที่ดีของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
2. ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
3. ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการนิเทศ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต แหล่งข้อมูล

1. ผู้บริหารสถานศึกษาที่คณะครุศาสตร์ ส่งนักศึกษาชั้นปีที่ 4 รุ่นปีการศึกษา 2564 ไปฝึกปฏิบัติการสอนในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 15 คน จังหวัดพังงา จำนวน 5 คน จังหวัดกระบี่ จำนวน 5 คน และจังหวัดตรัง จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง มีประสบการณ์ในการนิเทศการสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี และได้รับการคัดเลือกจากสาขาวิชาเอก

2. ครูพี่เลี้ยง เป็นครูประจำการที่โรงเรียน มอบหมายให้เป็นครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 รุ่นปีการศึกษา 2564 ในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 35 คน จังหวัดพังงา จำนวน 5 คน จังหวัดกระบี่ จำนวน 5 คน และจังหวัดตรัง จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง มีประสบการณ์ในการนิเทศการสอนหรือนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 3 ปี และได้รับการคัดเลือกจากสาขาวิชาเอก

3. อาจารย์นิเทศก์ ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาเอก ที่คณะครุศาสตร์แต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์นักศึกษาชั้นปีที่ 4 รุ่นปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 3 ปี

4. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาที่คณะครุศาสตร์ ส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ครูประจำการที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนให้ทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน และอาจารย์ประจำสาขาวิชาเอก ที่คณะครุศาสตร์ แต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบ ด้วย

1) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ 2) ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 3) ระบบการผลิตครูในต่างประเทศ 4) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5) การนิเทศ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 6) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และ 7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่นำมาใช้ในการวิจัย

2. แนวคำถามในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ที่มีต่อการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 ศึกษาแบบวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารตำราวิชาการต่าง ๆ

1.2 สร้างแบบวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยใช้ประกอบการวิจัย

2. แนวคำถามในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ที่มีต่อการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความคิดเห็น

2.2 สร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 12 ข้อ

2.3 นำแนวคำถามในการสัมภาษณ์ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหา

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) โดยพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และได้แนวคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จำนวน 12 ข้อ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์

2.4 นำแนวคำถามไปใช้สัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การดำเนินการพัฒนารูปแบบและคู่มือการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จัดกิจกรรมสัมมนาผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ เพื่อร่วมกันสะท้อนสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผ่านมา

1.2 ผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูพี่เลี้ยงถึงแนวทางการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1.3 การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ระบบการผลิตครูในต่างประเทศ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1.4 นำผลที่ได้จากข้อ 1 ถึงข้อ 3 มาวางรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรูปแบบการนิเทศดังกล่าวผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดของ Keeves (1988) และ Bardo and Hartman (1982) ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) องค์ประกอบ 4) เงื่อนไข

ของการนำรูปแบบไปใช้ 5) ปัจจัยสนับสนุน 6) วิธีดำเนินการ และ 7) ผลผลิต

1.5 จัดกิจกรรมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน เพื่อร่วมกันตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ร่างรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

2. คู่มือการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

2.2 ร่างคู่มือการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับผู้นิเทศ

2.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของร่างคู่มือการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ของ Likert (Srisa-ard, 2019) คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

2.4 นำร่างคู่มือการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสม พบว่า คู่มือการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.88$, $S.D.=0.18$)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดกิจกรรมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน เพื่อร่วมกันตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการนิเทศ และประเมินความเหมาะสมของร่างคู่มือการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ระหว่างวันที่ 15-30 กันยายน 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีสามเหลี่ยม (Triangulation)

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

กลุ่มเป้าหมาย

1. นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 รุ่นปีการศึกษา 2564 สาขาวิชาเอกละ 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 55 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. ผู้นิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 84 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน ครูพี่เลี้ยง วิชาเอกละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน อาจารย์นิเทศก์ วิชาเอกละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 20 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้นิเทศการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด

3. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ที่คณะครุศาสตร์ส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน ครูประจำการที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนให้ทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน และอาจารย์ประจำสาขาวิชาเอกที่คณะครุศาสตร์ แต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดหัวข้อการประเมิน

2. สร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 32 ข้อ แบ่งออกเป็น 8 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert (Srisa-ard, 2019) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. นำแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน พิจารณาความเหมาะสม ระหว่างวันที่ 15-31 ตุลาคม พ.ศ. 2567 โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา คือ ข้อใดมีค่าเฉลี่ยของคะแนน ≥ 2.50 ถือว่า มีความเหมาะสม

ไม่ต้องปรับปรุงแก้ไข และข้อใดมีค่าเฉลี่ยของคะแนน < 2.50 ถือว่า ไม่เหมาะสม ต้องปรับปรุงแก้ไข (Srisa-ard, 2019) พบว่า แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.00-4.20 คะแนน ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

4. นำแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไปใช้ในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จัดทำโครงการการสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ปีการศึกษา 2567

ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกผู้นิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน ครูพี่เลี้ยง วิชาเอกละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน อาจารย์นิเทศก์ วิชาเอกละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 20 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 84 คน

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาผู้นิเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ให้มีศักยภาพในการเป็นผู้นิเทศ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีหลักการนิเทศในทิศทางเดียวกัน ตามรูปแบบการนิเทศและคู่มือการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 นักศึกษาแต่ละโรงเรียนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามวิชาเอก จำนวน 8-12 ชั่วโมง/สัปดาห์ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ระหว่างวันที่ 1-29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2567

ขั้นตอนที่ 5 ผู้นิเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคน โดยนักศึกษาแต่ละคนจะได้รับการนิเทศแบบพบหน้า ไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง/ภาคเรียน และหลังการนิเทศทุกครั้งผู้นิเทศจะต้องสะท้อนผลการนิเทศให้นักศึกษาได้รับทราบเพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น โดยมีครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์คอยติดตามอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 3 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

กลุ่มเป้าหมาย

นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 สาขาวิชาเอกต่าง ๆ ในโรงเรียนที่ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือก จำนวน 10 โรงเรียน มีนักศึกษาทั้งสิ้น 55 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert (Srisa-ard, 2019) คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

3. นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ พิจารณาความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในข้อใดมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.60 ถือว่ามีความสอดคล้อง สามารถนำไปใช้ได้ แต่ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.60 ถือว่า ไม่มีความสอดคล้อง ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้ ทั้ง 10 ข้อ อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

4. นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 รุ่นปีการศึกษา 2564 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (Srisa-ard, 2019) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

5. จัดพิมพ์เป็นแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้น ไปเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 6-31 มกราคม พ.ศ. 2568 ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต “SKS Model” ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ เงื่อนไข การนำรูปแบบไปใช้ ปัจจัยสนับสนุน วิธีการดำเนินงาน และผลผลิต ดังนี้

หลักการ

เป็นการร่วมมือกันของผู้นิเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และครูในโรงเรียน ในการพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

องค์ประกอบ

รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ประกอบด้วย

1. S (Supervisors) หมายถึง ผู้นิเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียน

2. K (Knowledge) หมายถึง ความรู้ ประกอบด้วย

2.1 CK (Content Knowledge) หมายถึง ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน

2.2 PK (Pedagogy Knowledge) หมายถึง ความรอบรู้ในวิธีการสอนหรือศาสตร์การสอน

2.3 TK (Technology Knowledge) หมายถึง ความรอบรู้ในด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.4 MK (Management Knowledge) หมายถึง ความรอบรู้ในการจัดการชั้นเรียน

3. S (Smart Pre-service Teachers) หมายถึง นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

เงื่อนไขของการนำรูปแบบไปใช้

1. สถานศึกษาจะต้องมีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นิเทศ ครูผู้สอน และนักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2. สถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ครูคนอื่น ๆ ที่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านการจัดการเรียนรู้ (Best Practice) ได้ร่วมสังเกตการสอนในชั้นเรียน และร่วมสะท้อนคิดกับนักศึกษาและผู้นิเทศด้วย

ปัจจัยสนับสนุน

1. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการนิเทศนักศึกษาและสะท้อนคิดร่วมกันเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง

2. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้นักศึกษาได้เข้าไปฝึกปฏิบัติและเรียนรู้งานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการของสถานศึกษา

วิธีการดำเนินงาน

1. การประชุม ชี้แจง แนวทางการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศให้นักศึกษาได้รับทราบ

2. ผู้นิเทศร่วมสังเกตชั้นเรียน และจัดประชุมสะท้อนคิดผลการจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาทราบ

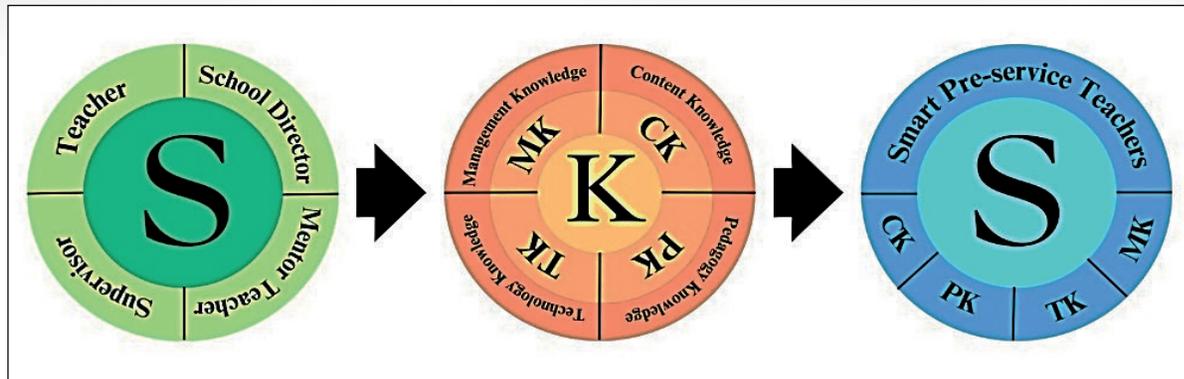
3. นักศึกษานำข้อเสนอแนะที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น โดยกระทำอย่างต่อเนื่อง

ผลผลิต

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งความรอบรู้ในด้านเนื้อหาความรู้ที่สอน ด้านวิธีการสอนหรือศาสตร์การสอน ด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และด้านความรอบรู้ในการจัดการชั้นเรียน

จากรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต แสดงได้ดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต “SKS Model”

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ “SKS Model” เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ (N=55 คน)

ด้านที่	รายการ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
		\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1	การเตรียมความพร้อมและการนำเข้าสู่บทเรียน	3.88	0.83	มาก	4.19	0.70	มาก
2	ความรู้ด้านเนื้อหาวิชาที่สอน	4.02	0.93	มาก	4.25	0.78	มาก
3	ความรู้ด้านศาสตร์การสอน	3.85	0.94	มาก	4.07	0.83	มาก
4	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการสอน	3.95	1.00	มาก	4.20	0.79	มาก
5	ความสามารถในการจัดการชั้นเรียน	3.74	1.03	มาก	4.17	0.81	มาก
6	ทักษะด้านการสื่อสาร	4.05	0.94	มาก	4.19	0.80	มาก
7	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.59	0.99	มาก	4.07	0.83	มาก
8	ความเป็นครู	4.51	0.77	มากที่สุด	4.54	0.69	มากที่สุด
เฉลี่ย		3.94	0.94	มาก	4.19	0.79	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการนำรูปแบบการนิเทศ “SKS Model” เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ นิเทศการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้หลังการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ โดยก่อนใช้รูปแบบการนิเทศ นักศึกษามีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.94) และหลังใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษามีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.79)

ระยะที่ 3 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการนิเทศ “SKS Model” ไปใช้นิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต โดยให้นักศึกษาประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ “SKS Model” เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต (N=55 คน)

ข้อ	รายการ	ค่าสถิติ		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	ความพึงพอใจ
1	ผู้นิเทศอธิบายแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้แก่ นักศึกษา จนเกิดความเข้าใจชัดเจน	4.32	0.73	มาก
2	ผู้นิเทศอธิบายการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักศึกษาจนเกิดความเข้าใจชัดเจน	4.46	0.73	มาก
3	ผู้นิเทศเป็นโค้ชให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ในการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน ให้แก่ นักศึกษาในช่วงแรก ๆ จนมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.34	0.74	มาก
4	ผู้นิเทศตรวจดูแผนการจัดการเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงให้ดีขึ้น ก่อนนำไปจัดการเรียนรู้	4.42	0.70	มาก
5	ผู้นิเทศแนะนำเทคนิควิธีการสอนเพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยู่เสมอ ๆ	4.28	0.78	มาก
6	ผู้นิเทศแนะนำให้ใช้สื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ	4.34	0.76	มาก
7	ผู้นิเทศแนะนำวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้นักศึกษาทราบอยู่เสมอ	4.24	0.81	มาก
8	ผู้นิเทศแนะนำแนวทางในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้	4.40	0.75	มาก
9	ผู้นิเทศแนะนำให้ นักศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเพื่อความเป็นครูที่ดีอยู่เสมอ ๆ	4.70	0.46	มากที่สุด
10	ผู้นิเทศดูแล แนะนำด้านการแต่งกาย และการพัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสม ให้แก่ นักศึกษาอยู่เสมอ ๆ	4.50	0.67	มาก
เฉลี่ย		4.40	0.71	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต พบว่า โดยรวม นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ผู้นิเทศ

แนะนำให้ นักศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเพื่อความเป็นครูที่ดีอยู่เสมอ ๆ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.46) รองลงมา คือ ผู้นิเทศดูแล แนะนำด้านการแต่งกาย และการพัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสมให้นักศึกษาอยู่เสมอ ๆ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.67) และผู้นิเทศอธิบายการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักศึกษาจนเกิดความเข้าใจชัดเจน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต “SKS Model” ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ เงื่อนไขของการนำรูปแบบไปใช้ ปัจจัยสนับสนุน วิธีดำเนินงาน และผลผลิต

2. นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ “SKS Model” สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ

3. นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ “SKS Model” อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต “SKS Model” ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ เงื่อนไขของการนำรูปแบบไปใช้ ปัจจัยสนับสนุน วิธีดำเนินงาน และผลผลิต จากผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ “SKS Model” ที่ผู้วิจัยพัฒนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ารูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบของรูปแบบมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ “SKS Model” เป็นรูปแบบที่มีการดำเนินการที่ชัดเจน มีความเป็นไปได้ในการที่จะนำรูปแบบไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง ซึ่งในขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และสภาพปัจจุบันของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จากผู้นิเทศ

ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ รวมทั้งลงพื้นที่สัมภาษณ์ครูที่เลี้ยงที่แต่ละสาขาวิชาเอกคัดเลือกเป็นครูที่เลี้ยงที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการนิเทศและดูแล นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งจากข้อมูลที่ศึกษาช่วยให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ชัดเจนมากขึ้น หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาร่างรูปแบบการนิเทศตามองค์ประกอบของรูปแบบ แล้วจึงนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันพิจารณาความเหมาะสม จากนั้นนำไปทดลองใช้ พัฒนาปรับปรุงจนเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้ดี ซึ่งขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ “SKS Model” ที่ผู้วิจัยดำเนินการ สอดคล้องกับแนวคิดของปารณีย์ ชาวเจริญ, ดวงใจ สีเสียว, และชมพูนุท สุขหวาน (Khaocharoen, Seekhieo, & Sukwan, 2018) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบต้องประกอบด้วย ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาปรับปรุงรูปแบบ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รูปแบบตามที่กำหนดไว้ รวมถึงการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ซึ่งควรมีความตรงตามสถานการณ์จริง มีการนำไปทดลองใช้ และมีการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัย ซึ่งจากการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ได้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ “SKS Model” โดยมีองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ เงื่อนไขของการนำรูปแบบไปใช้ ปัจจัยสนับสนุน วิธีดำเนินงาน และผลผลิต ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของวนิดา ยานรัชชา, ชวลิต สูงใหญ่, และธีรเดช เรืองสุขอนันต์ (Yarnruksa, Soongyai, & Rueangsukanan, 2021) ที่ได้ดำเนินการ

การพัฒนาารูปแบบการนิเทศที่เน้นการเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนานาชาติ โดยรูปแบบการนิเทศที่ได้ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการ เงื่อนไขของการนำรูปแบบไปใช้ และปัจจัยสนับสนุน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของปารณี ขาวเจริญ และคนอื่น ๆ (Khaocharoen et al., 2018) ที่ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยวิธีการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงของครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการนิเทศโดยวิธีการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หลักการของรูปแบบ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง เนื้อหาในการนิเทศตามรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ แนวปฏิบัติสำหรับครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาในการนำรูปแบบไปใช้ และแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ (Kruekamai, & Kodsiri, 2019) ที่ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง โดยผลการศึกษาได้รูปแบบการนิเทศที่มีชื่อว่า “ดับเบิลพีแอลซีเอ พลัส” (PPLCA Plus) ประกอบด้วย หลักการ เงื่อนไขสำคัญ และองค์ประกอบของรูปแบบ นอกจากนี้ผลการศึกษาที่ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สถิตย์ กุลสอน และคนอื่น ๆ (Koonsorn et al., 2021) ที่ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นครูที่ดีของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยผลการศึกษาได้รูปแบบการนิเทศที่ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ และกระบวนการนิเทศ

2. นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้หลังการทดลองใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ “SKS Model” ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นช่วยเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญให้แก่นักศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

สมรรถนะด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ด้านศาสตร์การสอน ด้านการใช้เทคโนโลยีการสอน และด้านการจัดการชั้นเรียน โดยมีผู้นิเทศซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และครูในโรงเรียนทำงานร่วมกันเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่เป็นกัลยาณมิตรกับนักศึกษา ในการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมีครูพี่เลี้ยงคอยชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างใกล้ชิด เข้าร่วมสังเกตการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ประชุมสะท้อนคิดร่วมกัน ระหว่างนักศึกษากับผู้นิเทศ เพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุง และต่อยอดการจัดการเรียนรู้ของตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งจากหลักการสำคัญของรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ “SKS Model” ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้เน้นการสะท้อนคิดร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับนักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นผลให้นักศึกษามีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้หลังใช้รูปแบบการนิเทศสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น เช่นที่ กัตตกมล พิศแสงงาม (Pislae-ngam, 2019) กล่าวว่า การสะท้อนคิดเป็นการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนให้มีการคิดอย่างมีกระบวนการและสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ พงณิชา ฤกษ์สมุทร (Roeksamut, 2022) ที่กล่าวว่า การมีครูพี่เลี้ยงคอยชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ทำให้นักศึกษาเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้รวดเร็ว เป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนงานกับผู้รับงาน โดยเน้นการวางแผนร่วมกัน มีการกำหนดเป้าหมาย และทิศทางที่ชัดเจน ทำให้นักศึกษาครูสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้เป็นระบบ กระบวนการพัฒนาการถ่ายทอดเน้นเรื่องการดูแลให้คำชี้แนะ ให้คำปรึกษา สนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจ เพื่อสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (Wongyai & Patphol, 2020) ที่กล่าวว่า การโค้ชเป็นบทบาทของผู้สอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการ

การสร้างนวัตกรรม อันเป็นที่รักจำเป็นที่ผู้เรียนทุกคนต้องมีในโลกปัจจุบันและอนาคต ผลการวิจัยที่ได้ยิ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วณิดา ญาณรักษา และคนอื่น ๆ (Yamruksa et al., 2021) ที่ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการนิเทศที่เน้นการเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนานาชาติ โดยผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนานาชาติ หลังใช้รูปแบบการนิเทศสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น เป็นเพราะรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น เน้นสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านการทำงานเป็นทีมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การกำหนดข้อตกลงร่วมกัน (Prerequisite) ขั้นที่ 2 การพัฒนาร่วมกันเป็นที่ระหว่างผู้นิเทศและนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (Team Training) เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผ่านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ทฤษฎีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างผู้เรียน และขั้นที่ 3 การเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาชีพ (Professional Mentoring) ประกอบด้วย การฝึกอบรมเป็นรายบุคคล การประชุมก่อนฝึก การสังเกตชั้นเรียน และการประชุมหลังฝึก โดยกระบวนการดังกล่าว เน้นการสะท้อนคิด การสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ที่เน้นให้ผู้นิเทศหรือผู้ทำหน้าที่นิเทศช่วยเหลือและปรับปรุงการสอนของนิสิตให้ดีขึ้น เช่นเดียวกับผลการศึกษาของศุภวรรณ สัจจพิบูล (Satjapiboon, 2017) ที่ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนิสิตครู โดยผลการศึกษา พบว่า นิสิตครูที่ได้รับการนิเทศโดยใช้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่พัฒนาขึ้นมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่สูงขึ้น ทั้งนี้เพราะนิสิตได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาด้วยตนเอง ทำให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้ตรงจุด ทั้งนี้เนื่องจากในขั้นตอนการกำหนดเป้าหมาย

เป็นการส่งเสริมให้นิสิตครูวิเคราะห์จุดที่ตนเองต้องการพัฒนาจากสภาพปัญหาด้านการเรียนรู้ในการเรียนการสอนจริงในชั้นเรียน เพื่อกำหนดเป้าหมายการนิเทศ ซึ่งจะส่งผลให้ครูที่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์สามารถให้ข้อเสนอแนะได้ตามเป้าหมายที่นิสิตครูต้องการ นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พูนสิน ประคัมรินทร์ (Prakhammin, 2024) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ การสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งพบว่า การที่ผู้นิเทศแจ้งผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบทุกครั้ง มีการสังเกตการจัดการเรียนรู้ โดยความร่วมมือของอาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหาร และครูพี่เลี้ยง และมีการให้ความรู้เพิ่มเติม ช่วยสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้รับการนิเทศได้

3. นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ “SKS Model” อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ 1) การนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ “SKS Model” ทำให้นักศึกษารู้สึกเป็นสมาชิกของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้เข้าร่วมชมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง ครูคนอื่น ๆ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ทำให้อุบัติการณ์ไม่ตึงเครียด 2) นักศึกษาได้รับการเสริมความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้จากครูภายในกลุ่มสาระ ทำให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจและสามารถนำความรู้และทักษะดังกล่าวไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3) ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์จะร่วมกันสะท้อนคิดเพื่อให้มีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยได้เสนอแนะแนวทางที่ชัดเจน และชื่นชมยินดีในสิ่งที่นักศึกษาได้ปฏิบัติดีแล้ว และ 4) นักศึกษาได้รับการโค้ชจากครูพี่เลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ โดยครูพี่เลี้ยงคอยดูแลติดตาม ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คอยให้ความรู้ที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ อยู่เสมอ สอบถามปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ คอยดูแลในการจัดการเรียนรู้อย่างใกล้ชิด ทำให้นักศึกษารู้สึกอบอุ่นใจ

ที่มีครูที่เลี้ยงคอยเป็นที่เลี้ยงจนสามารถจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมั่นใจ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปารณี ชาวเจริญ และคนอื่น ๆ (Khaocharoen et al., 2018) ที่ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยวิธีการสอนงานและการเป็นที่เลี้ยงของครูที่เลี้ยง นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศโดยวิธีการสอนงานและการเป็นที่เลี้ยง เพราะเป็นวิธีที่มีประโยชน์มากต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาได้รับการดูแลทั้งงานในหน้าที่ บุคลิกภาพ และการปฏิบัติตน ครูที่เลี้ยงให้ความใกล้ชิด คอยชี้แนะการจัดการเรียนรู้ และประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างครูที่ดี และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พจณิชา ฤกษ์สมุทร (Roeksamut, 2022) ที่ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นิสิตครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศ เพราะทำให้เรียนรู้ได้รวดเร็ว เป็นรูปแบบการนิเทศที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนงานและผู้ได้รับงาน โดยเน้นการวางแผนร่วมกัน มีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจน ทำให้นิสิตครูสามารถวางแผนการเรียนรู้ได้ กระบวนการพัฒนาการถ่ายทอดเน้นเรื่องการดูแลให้คำชี้แนะ ให้คำปรึกษา สนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจ เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ นอกจากนี้ผลการศึกษาที่ได้ยังสอดคล้องกับผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ สถิตย์ กุลสอน และคนอื่น ๆ (Koonsorn et al., 2021) พูนสิน ประคำมินทร์ (Prakhammin, 2024) และณัฐวุฒิ ภูมิพันธ์ (Pumipuntu, 2024) ที่พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้โดยการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้

ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หลังจากนิเทศการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้นิเทศจะต้องร่วมกันประชุมสะท้อนผลให้นักศึกษาได้รับทราบ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง

2. ผู้นิเทศควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพเข้าร่วมชมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกับครูที่เลี้ยง หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนในกลุ่มสาระ ซึ่งจะช่วยให้ศึกษามีความรอบรู้ในด้านการจัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และได้รับการเติมเต็มประสบการณ์จากครูภายในกลุ่มสาระหรือภายในโรงเรียน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรคัดเลือกครูผู้สอนเพื่อทำหน้าที่เป็นครูที่เลี้ยงให้ตรงตามคุณสมบัติที่คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนด โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ และมีการปฏิบัติตนที่ดี เป็นแบบอย่างแก่เพื่อนร่วมงาน เพื่อทำหน้าที่ครูที่เลี้ยงให้แก่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของการนำรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาศักยภาพการนิเทศของผู้สอนงานและที่เลี้ยงในองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในองค์กร

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาครูในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้การนิเทศโดยใช้รูปแบบดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ควรมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ เช่น ห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) ร่วมกับรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Bardo, J. W. & Hartman, J. J. (1982). *Urban sociology: A systematic introduction*. Itasca, IL: F.E. Peacock Publisher.
- Keeves, P. J. (1988). *Educational research, methodology, and measurement: An international handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- Khaocharoen, P., Seekhieo, D., & Sukwan, C. (2018). Development of supervision model by using coaching and mentoring of mentor student teachers Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. *Academic Journal of Education, 19*(1), 125–136. [In Thai]
- Koonsorn, S., Prakummin, P., & Ruechakul, P. (2021). The development of social network blended supervision model enhancing good characteristics of practice teachers, *Journal of Nakhonratchasima College (Humanities and Social Sciences), 15*(3), 96–110. [In Thai]
- Kruekamai, W. & Kodsiri, C. (2019). The development of coaching and mentoring to enhance learning management in 21st century in the service area of the Office of the Basic Education Commission in Chiang Mai Province. *Journal of the Association of Researchers, 24*(1), 121–135. [In Thai]
- Office of the Education Council. (2017). *A Development of mechanism teachers' competencies production and training system for Thailand*. Bangkok: Prikwan Graphic. [In Thai]
- Pislae-ngam, K. (2019). Effect of reflective learning–base on Gibbs' reflective cycle model affect to learning Achievement in Languages Communication and Information Technology Course of General Education Program. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkron Rajabhat University, 13*(2), 1–13. [In Thai]
- Prakhammin, P. (2024). Supervision elements affective teaching practices of experimental students' teacher profession, Santapol College Udontani Province. *Satapol College Academic Journal, 10*(1), 49–57. [In Thai]
- Pumipuntu, N. (2024). The development of online professional teachers training supervision model to enhance the instructional competency for pre–service teacher in Bunditpatanasilpa Institute. *MBU Roi Et Journal of Global Education Review, 4*(2), 151–165. [In Thai]
- Roeksamut, P. (2022). Development of a teaching practicum to improve learning management for student teachers by action research process at Ongkharak Demonstration School Srinakharinwirot University. *Srinakharinwirot Research and Development Journal of Humanities and Social Sciences, 14*(28), 81–92. [In Thai]
- Satjapiboon, S. (2017). The development of a teacher professional experience supervision model to enhance instructional competency for pre–service teachers. *Journal of Education Research Faculty of Education Srinakharinwirot University, 11*(2), 177–192. [In Thai]
- Secretariat Office of the Teachers' Council of Thailand. (2019). *Principle of professional standards for educationalist, 2019*. Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao. [In Thai]
- Secretariat Office of the Teachers' Council of Thailand. (2023). *Rules, methods and assessing the performance of teacher professional, jobs and code of ethics performance*. Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao. [In Thai]
- Srisa-ard, B. (2019). *Preliminary research*. Bangkok: Suweeriyasan. [In Thai]
- Teaching Profession Training Center of Phuket Rajabhat University. (2023). *Handbook of professional internship 1–2*. Phuket: Phuket Rajabhat University. [In Thai]
- Wongyai, W. & Patphol, M. (2020). *Learning design for the new normal*. Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. [In Thai]
- Yarnruksa, W., Soongyai, C., & Rueangsukanan, T. (2021). The development of supervision model emphasizing on professional mentoring to enhance instructional competence of international student teachers. *Srinakharinwirot Academic Journal of Education, 22*(2), 167–187. [In Thai]